

Юлія Чебакова

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. академіка І. Зязюна, Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”;

Харків, Україна

ORCID: 0000-0001-9317-8585

E-mail: chebakova.khpi@gmail.com

Дарина Нагла

аспірант кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. академіка І. Зязюна, Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”;

Харків, Україна

ORCID: 0009-0002-4823-8205

E-mail: darinanaglaya@gmail.com

**КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПАРТНЕРСЬКОЇ
ВЗАЄМОДІЇ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ**

Анотація: стаття присвячена аналізу процесу комунікації як основи успішної реалізації партнерської взаємодії у педагогічній діяльності в умовах дистанційного навчання. Проаналізовано теоретичні аспекти комунікаційного процесу, до яких було віднесено: розуміння ролі учасників комунікаційного процесу, засоби комунікації (мовні, невербальні, письмові), психологічні особливості комунікації в освіті. Досліджено специфіку партнерської взаємодії в освітньому процесі в умовах дистанційного навчання. Визначено основні структурні компоненти партнерської взаємодії: учасники, мета, ресурси, стратегія, комунікація, взаємодія та співпраця, оцінка. Визначено напрями, якими комунікація забезпечує успішність реалізації партнерської взаємодії, серед них: формування та підтримка відносин довіри, координація дій, розв'язання конфліктів, розвиток метакогнітивних навичок, підтримка мотивації та взаємодії.

Ключові слова: партнерська взаємодія; педагогічна діяльність; комунікація; дистанційне навчання.

Yuliia Chebakova

Ph.D. in psychology, associate professor of the department of pedagogy and psychology of social systems management by the academician I. Zyazyun, National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”; Kharkiv, Ukraine

E-mail: chebakova.khpi@gmail.com

Daryna Nahla

graduate student of the department of pedagogy and psychology of social systems
management by the academician I. Zyazyun, National Technical University “Kharkiv
Polytechnic Institute”; Kharkiv, Ukraine
E-mail: *darinanaglaya@gmail.com*

**COMMUNICATION AS THE BASIS FOR SUCCESSFUL IMPLEMENTATION
OF PARTNERSHIPS IN PEDAGOGICAL ACTIVITY IN THE MINDS OF
DISTANCE LEARNING**

Abstract: The article is devoted to the analysis of the communication process as the basis for the successful implementation of partnership interaction in pedagogical activity in the conditions of distance learning. The theoretical aspects of the communication process were analyzed, which included: understanding the role of participants in the communication process, means of communication (language, non-verbal, written), psychological features of communication in education. The specifics of partnership interaction in the educational process in the conditions of distance learning have been studied. The main structural components of partnership interaction are defined: participants, goal, resources, strategy, communication, interaction and cooperation, assessment. The directions by which communication ensures the success of partner interaction are identified, among them: formation and maintenance of trust relations, coordination of actions, conflict resolution, development of metacognitive skills, support of motivation and interaction.

Key words: partnership interaction; pedagogical activity; communication; distance learning.

Yuliia Chebakova, Daryna Nahla

An extended abstract of the paper on the subject of:

**“Communication as the basis for successful implementation of partnerships in
pedagogical activity in the minds of distance learning”**

Problem setting. *Partnership interaction in the context of pedagogical activity in distance education is of great importance for several reasons. First of all, distance education, which has become an integral part of our society due to globalization and technological development, needs effective interaction strategies to ensure quality education. Partnership interaction in this context means cooperation between all participants of the educational process: teachers, students and administration, and also provides one of the main priorities of the vision of the future of education and science of Ukraine, aimed at building an ecosystem of respect, development, inclusiveness and barrier-free. The joint work of all participants in the educational process helps to increase the effectiveness of the educational process, increasing understanding, motivation and satisfaction with learning. Effective partnership interaction in education involves mutual understanding and joint decision-making between participants. In distance learning, where physical contact is limited, this can be especially important for maintaining the structure and organization of the educational process. Using digital platforms for communication and collaboration can help participants effectively interact and share resources and information. In addition, peer interaction helps students*

understand the importance of collaboration and communication, which are key skills in today's world.

Recent research and publications analysis. Pedagogical communication is an important aspect of the educational process aimed at the effective transfer of knowledge and the formation of pedagogical interaction between the teacher and the learner. In the Ukrainian scientific community, this topic has received considerable attention and is considered from different scientific approaches. One of the directions of research in the field of pedagogical communication is related to the study of interpersonal relations in the pedagogical context. Researchers consider the interaction between the teacher and the student from the standpoint of psychology, sociology and pedagogy (T. Kulakovska, O. Lysetska). Another significant direction is the analysis of language communication in the educational process (L. Lendel, O. Petryshina, G. Tovkanets). Researchers focus on the study of language tools used by the teacher to achieve communication goals. Pedagogical communication is also studied in the context of modern technologies (O. Kvasnyk, V. Moroz, N. Pidbutska, S. Reznik, O. Romanovskyi, A. Cherkashin, V. Shapolova). In particular, an important direction is the study of intercultural pedagogical communication (A. Braevska, O. Yefimova, S. Zhitska, N. Khimai). In scientific studies, pedagogical communication is considered in various contexts with a focus on aspects of interpersonal relations, linguistic communication, the use of modern technologies, and intercultural interaction. Partnership in the educational process is another urgent problem in the modern pedagogical discourse, to which significant scientific efforts are directed. A significant place in the studies of partnership in the educational process is given to the analysis of the impact of this approach on the quality of education and educational achievements of students (O. Vorozhbit-Gorbatyuk). The

scientific study of partnership in the educational process covers the analysis of models, practices, conditions and consequences of interaction between the participants of the educational environment.

Paper objective consists in the study and analysis of the role of the communication process as the main element of the successful implementation of partnership interaction in pedagogical activities in the conditions of distance learning.

Paper main body. Communication in the educational process is a key component of interaction between the participants of the educational environment, which ensures the transfer of information, promotes the development of cooperation and mutual understanding. One of the key aspects is understanding the role of participants in the communication process. According to the pedagogical approach, communication in education is interpreted as interaction between the teacher and the learner, which involves the exchange of information, the creation of a favorable psychological climate and the creation of positive motivations for learning. The second aspect is related to means of communication. In education, this includes not only linguistic means, but also non-verbal, paraverbal and written communication channels. The third aspect is psychological features of communication in education. A successful learning process requires an understanding of psychological aspects of communication, such as motivation, perception, emotional state. The structure of partnering can vary depending on the context and goals of the interaction, but there are several key elements that are often present in different forms of partnering. The analysis of existing studies allowed us to identify the following structural components: **Participants:** these are the parties involved in partnership interaction. They may represent different groups such as students, learners, teachers, lecturers, researchers, public or private sector representatives, etc. **Goal:** These are the specific goals or objectives that

the participants seek to achieve through the partnership. The goal must be clearly defined and understood by all participants. Resources: These are different types of resources, such as knowledge, information, time, materials, finances, etc., that participants invest in a joint activity. Strategy: This is the plan of action or methods that will be used to achieve a common goal. The strategy must be planned and agreed upon by all participants. Communication: effective communication is an important element of partnership interaction. Participants should be able to freely express their thoughts and ideas, discuss problems and propose solutions. Interaction and collaboration: participants must actively collaborate, share resources and information, analyze problems, and make joint decisions. Evaluation: this is the process of analyzing the results of partnership interaction and determining how effectively shared goals have been achieved. Evaluation can be carried out both during the interaction process and after its completion. Communication strengthens partnership interaction in pedagogical activity in the conditions of distance learning at several levels. Formation and maintenance of trust relations. Effective communication helps establish and maintain relationships of trust and respect between participants in the learning process. Coordination of actions: Communication is a key tool for coordinating actions between participants. It allows students, teachers, and other stakeholders to understand each other's expectations, share information and resources, and plan and organize their activities. Conflict resolution: Conflicts are an inevitable part of any learning process, but effective communication can help participants identify, discuss and resolve them in a constructive way. Development of metacognitive skills:

Communication promotes the development of metacognitive skills such as self-reflection, critical thinking, and self-regulation. Maintaining motivation and engagement: Effective communication helps to maintain motivation and engagement among participants, which is particularly important in distance learning environments where there is a risk of feeling isolated.

Conclusions of the research: *The analysis of the theoretical aspects of the communication process made it possible to determine that it is considered through the prism of various disciplines, such as pedagogy, psychology, sociology and linguistics. The key aspects of the study include: understanding the role of participants in the communication process, means of communication (verbal, non-verbal, written), psychological features of communication in education. A successful educational process requires an understanding of all aspects of communication and constant updating of research. The study of the specifics of partnership interaction in the educational process in the conditions of distance learning made it possible to determine its main structural components, which include: participants, goal, resources, strategy, communication, interaction and cooperation, assessment. Interrelationships between these structural components are ensured by high-quality communication, which requires a specific and purposeful organization. The directions by which communication ensures the success of partner interaction were determined, among them: formation and maintenance of trust relations, coordination of actions, conflict resolution, development of metacognitive skills, support of motivation and interaction.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Партнерська взаємодія в контексті педагогічної діяльності в

дистанційній освіті має велике значення з кількох причин. Передусім, дистанційна освіта, яка стала невіддільною частиною нашого суспільства через глобалізацію та технологічний розвиток, потребує

ефективних стратегій взаємодії для забезпечення якісного навчання [13]. Партнерська взаємодія в цьому контексті означає співпрацю між всіма учасниками освітнього процесу: викладачами, здобувачами та адміністрацією, а також забезпечує один із основних пріоритетів візії майбутнього освіти і науки України, спрямованого на побудову екосистеми поваги, розвитку, інклюзивності та безбар'єрності [2, с. 4]. Спільна робота всіх учасників освітнього процесу допомагає підвищити його ефективність, посилюючи розуміння, мотивацію та задоволення від навчання.

Ефективна партнерська взаємодія в освіті передбачає взаєморозуміння та спільне прийняття рішень між учасниками. В дистанційному навчанні, де фізичний контакт обмежений, це може бути особливо важливим для підтримання структури та організації освітнього процесу. Використання цифрових платформ для спілкування та співпраці може допомогти учасникам ефективно взаємодіяти та ділитися ресурсами та інформацією. Крім того, партнерська взаємодія допомагає студентам розуміти важливість співпраці та комунікації, які є ключовими навичками у сучасному світі.

Важливість партнерської взаємодії в дистанційній освіті також включає підтримку та мотивацію студентів. Дистанційне навчання може бути викликом для деяких студентів через відсутність безпосереднього соціального контакту та підтримки, які традиційно надаються в класному середовищі. Партнерська взаємодія може допомогти заповнити цей вакуум, створюючи підтримуюче середовище для всіх учасників. Наприклад, регулярні онлайн-зустрічі між студентами та викладачами можуть допомогти виявити та вирішити проблеми, які виникають під час навчання.

Нарешті, партнерська взаємодія в дистанційній освіті сприяє розвитку критичного мислення та навичок прийняття рішень у студентів. Працюючи

разом над проектами або задачами, студенти навчаються обговорювати ідеї, аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані рішення. Такий підхід сприяє розвитку навичок, які є необхідними для успіху в академічному та професійному житті. Все це робить необхідним осмислення процесу комунікації як основи успішної реалізації партнерської взаємодії у педагогічній діяльності в умовах дистанційного навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор. Педагогічна комунікація являє собою важливий аспект освітнього процесу, спрямований на ефективну передачу знань та формування педагогічної взаємодії між викладачем та здобувачем. В українській науковій спільноті ця тема отримала вагому увагу та розглядається з різних наукових підходів.

Один із напрямів досліджень в галузі педагогічної комунікації пов'язаний із вивченням міжособистісних відносин у педагогічному контексті. Дослідники розглядають взаємодію між вчителем та здобувачем із позицій психології, соціології та педагогіки (Т. Кулаковська, О. Лисецька). Аналізуються фактори, які впливають на сприйняття вчителем свого статусу, ролі та авторитету, а також реакції учнів на ці аспекти [5, 6]. Важливою частиною цього напрямку є дослідження емоційного сприйняття взаємодії, включаючи позитивні та негативні аспекти.

Ще одним значущим напрямом є аналіз мовної комунікації в освітньому процесі (Л. Лендел, О. Петришина, Г. Товканець, К. Фіхтен). Дослідники зосереджуються на вивченні мовних засобів, які використовуються викладачем для досягнення комунікаційних цілей. Аспектами досліджень є використання вербальних та невербальних засобів комунікації, особливості мовної взаємодії з різними категоріями учнів (наприклад, талановиті, спеціальні потреби тощо) [11, 14]. Мовна адаптація до конкретних

аудиторій, роль мовних стереотипів та мовних засобів у формуванні педагогічної атмосфери є також об'єктом досліджень [7].

Педагогічна комунікація досліджується в контексті сучасних технологій (О. Квасник, В. Мороз, Н. Підбуцька, С. Резнік, О. Романовський, А. Черкашин, В. Шаполова). Це охоплює дослідження використання електронних засобів комунікації в освітньому процесі, вплив онлайн-навчання на комунікативні практики, аналіз використання соціальних мереж та платформ для спілкування між вчителями та учнями [9].

Зокрема, важливим напрямом є дослідження міжкультурної педагогічної комунікації (А. Браєвська, О. Єфімова, С. Жицька, Н. Химай). Це включає аналіз взаємодії вчителів та учнів із різних культурних середовищ, дослідження впливу культурних різниць на процес сприйняття та передачі інформації, адаптацію педагогічних методів до культурних особливостей аудиторії [4].

В наукових дослідженнях педагогічна комунікація розглядається через різні аспекти міжособистісних відносин, мовної комунікації, використання сучасних технологій та міжкультурної взаємодії. Ці напрями досліджень сприяють поглибленому розумінню процесів, які відбуваються у педагогічній взаємодії та сприяють вдосконаленню практик освітнього процесу.

Партнерство в освітньому процесі є ще однією актуальною проблемою в сучасному педагогічному дискурсі, на яку спрямовані значні наукові зусилля. Цей концепт розглядає взаємодію учасників освітнього процесу на засадах співробітництва, спільної відповідальності та взаємопідтримки [1, с. 10]. Наукова спільнота присвячує значну увагу дослідженню різних аспектів партнерства в освіті.

Один із напрямів дослідження полягає в аналізі моделей та практик реалізації партнерства між різними суб'єктами освітнього процесу

(І. Апрелева). Дослідники вивчають специфіку партнерських відносин між викладачами, здобувачами, батьками, адміністрацією та іншими стейкхолдерами освітнього середовища. Аналізуються різні форми взаємодії, такі як горизонтальна, вертикальна та діагональна комунікація, обмін ідеями, спільне планування та оцінювання навчальних досягнень [1].

Ще одним важливим аспектом є вивчення педагогічних умов та чинників, які сприяють розвитку партнерських відносин у навчальних закладах (Т. Скрипник, О. Мартинчук, Г. Супрун, Р. Криваковська). Досліджується вплив лідерства, організаційної культури, професійного розвитку педагогів на створення сприятливого середовища для партнерства. Розглядаються можливості залучення батьків та громадськості до прийняття рішень у сфері освіти, зокрема через батьківські комітети, партнерські ради тощо [10].

Значне місце в дослідженнях партнерства в освітньому процесі відводиться аналізу впливу цього підходу на якість освіти та навчальні досягнення учнів (О. Ворожбіт–Горбатюк). Досліджується зв'язок між рівнем партнерства, мотивацією учасників освітнього процесу та результатами навчання. Аналізуються позитивні аспекти взаємодії між учителями, учнями та батьками на формування цінностей, соціальних компетентностей та активної громадянськості [3].

Наукове дослідження партнерства в освітньому процесі охоплює аналіз моделей, практик, умов та наслідків взаємодії між учасниками навчального середовища. Це допомагає визначити особливості та перспективи розвитку партнерства, його вплив на якість освіти та сприяє вдосконаленню педагогічної практики.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття. З точки зору педагогіки існують певні аспекти в

контексті теми дослідження, які залишаються недостатньо вивченими в наукових роботах.

По-перше, одним із невивчених аспектів є розгляд впливу різних комунікаційних стратегій на партнерську взаємодію в умовах дистанційного навчання. Оскільки відбувається перехід від традиційного спілкування до віртуального, важливо дослідити, які конкретні підходи до взаємодії, такі як активне прослуховування, запитання для рефлексії, використання мовних засобів, можуть сприяти ефективній комунікації та партнерській взаємодії учасників навчального процесу.

По-друге, недостатньо досліджено вплив соціального контексту на процес комунікації у дистанційному навчанні. Оскільки педагогічний процес є частиною соціокультурного середовища, важливо з'ясувати, яка роль міжособистісних відносин, соціальних норм, ролей та стереотипів на якість та результативність комунікації між вчителем та учнем.

По-третє, недостатньо уваги приділено вивченню впливу емоційної складової на комунікаційний процес у дистанційному навчанні. Віддаленість учасників навчання може впливати на сприйняття та виявлення емоцій, невербальних сигналів.

По-четверте, недостатньо досліджено взаємодію між формальними та неформальними аспектами комунікації у педагогічному процесі дистанційного навчання. Важливо розглянути вплив неформальних каналів спілкування, таких як форуми, чати, соціальні мережі, на партнерську взаємодію та ефективність комунікаційних процесів.

Таким чином, з точки зору педагогіки, існує велика кількість недосліджених аспектів, які мають емпіричне значення та потребують створення міцної теоретичної бази, яка б пояснювала роль процесу комунікації в успішній реалізації партнерської взаємодії

у педагогічній діяльності в умовах дистанційного навчання.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення ролі комунікаційного процесу в успішній реалізації партнерської взаємодії у педагогічній діяльності в умовах дистанційного навчання. Основними задачами статті є:

1. Проведення аналізу теоретичних аспектів комунікаційного процесу.

2. Дослідження специфіки партнерської взаємодії в освітньому процесі, зокрема в умовах дистанційного навчання.

3. Визначення напрямів, якими комунікація забезпечує успішність реалізації партнерської взаємодії у педагогічній діяльності в умовах дистанційної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Комунікація в освітньому процесі є ключовою складовою взаємодії між учасниками навчального середовища, що забезпечує передачу інформації, сприяє розвитку співробітництва та взаєморозуміння [11, с. 230]. Теоретичні аспекти комунікаційного процесу в освіті розглядаються через призму різних дисциплін, таких як педагогіка, психологія, соціологія та мовознавство, що допомагає розкрити багатогранність цього явища.

Один із ключових аспектів полягає у розумінні ролі учасників комунікаційного процесу. Відповідно до педагогічного підходу, комунікація у навчанні трактується як взаємодія між викладачем та здобувачем, що передбачає обмін інформацією, створення сприятливого психологічного клімату та спонукання позитивних мотивацій для навчання. Сучасні дослідження підкреслюють важливість партнерського характеру комунікації, де вчителі та учні спільно будують навчальний процес, враховуючи індивідуальні потреби та особливості кожного учня [6, с. 166].

Другий аспект пов'язаний із засобами комунікації. В освіті це включає не тільки мовні засоби, але й невербальні, паравербальні та письмові комунікаційні канали. Важливим висвітленням стає використання сучасних інформаційних технологій, які розширюють можливості спілкування на відстані [12, с. 31]. Цей аспект також пов'язаний із розглядом впливу цифрових засобів на якість комунікації та можливі наслідки в її сприйнятті.

Третій аспект – це психологічні особливості комунікації в освіті. Успішний навчальний процес вимагає розуміння психологічних аспектів спілкування, таких як мотивація, сприйняття, емоційний стан [8, с. 52]. Психологічний комфорт та ефективне спілкування між вчителем та учнем сприяє позитивному ставленню до навчання та підвищує академічні досягнення.

В той час як комунікація в освіті є досить добре дослідженою, партнерська взаємодія вимагає всебічного та глибокого осмислення з точки зору оцінки її ролі та сили впливу на освітній процес. В контексті науки та освіти партнерська взаємодія часто пов'язана з колаборацією та кооперацією між учасниками для досягнення спільної мети [1, с. 8]. Це означає, що учасники взаємодії активно обмінюються знаннями, ресурсами та ідеями, спільно аналізують проблеми та приймають рішення, і, як результат, вони мають можливість досягти вищих показників, ніж кожен окремих учасник міг би досягти самостійно. Це включає різні форми взаємодії, такі як обмін досвідом, спільне планування та виконання проектів, обговорення ідей та стратегій, а також надання та отримання зворотного зв'язку. Ключовими елементами партнерської взаємодії є взаємоповага, відкритість та готовність до співпраці, а також здатність слухати та враховувати погляди інших.

Важливим аспектом партнерської взаємодії є те, що вона вимагає активного включення всіх учасників, а не просто

пасивного споживання інформації або виконання завдань. Це означає, що всі учасники мають відчувати себе впливовими та відповідальними за спільні результати. Такий підхід допомагає розвивати навички комунікації, критичного мислення, аналізу та оцінки, які є важливими для успішної професійної та особистої діяльності.

Структура партнерської взаємодії може варіюватися залежно від контексту та цілей взаємодії, але є декілька ключових елементів, які часто присутні в різних її формах. Аналіз існуючих досліджень дозволив нам виділити такі структурні компоненти:

1. Учасники: це сторони, які беруть участь у партнерській взаємодії. Вони можуть представляти різні групи, такі як учні, здобувачі, вчителі, викладачі, дослідники, представники громадського або приватного сектору тощо.

2. Мета: це конкретні цілі або завдання, які учасники прагнуть досягти через партнерську взаємодію. Мета повинна бути чітко визначена та зрозуміла для всіх.

3. Ресурси: це різні види ресурсів, таких як знання, інформація, час, матеріали, фінанси тощо, які учасники залучають до спільної діяльності.

4. Стратегія: це план дій або методи, які будуть використовуватися для досягнення спільної мети. Стратегія повинна бути спланована та погоджена всіма учасниками.

5. Комунікація: ефективна комунікація є важливим елементом партнерської взаємодії. Учасники повинні мати змогу вільно висловлювати свої думки та ідеї, обговорювати проблеми та пропонувати рішення.

6. Взаємодія та співпраця: учасники повинні активно співпрацювати, ділитися ресурсами та інформацією, аналізувати проблеми та приймати спільні рішення.

7. Оцінка: це процес аналізу результатів партнерської взаємодії та визначення, наскільки ефективно були

досягнуті спільні цілі. Оцінка може бути здійснена як протягом процесу взаємодії, так і після його завершення.

Ці елементи можуть бути адаптовані або модифіковані залежно від специфічного контексту та потреб учасників. Наприклад, в академічному дослідженні партнерська взаємодія може включати додаткові елементи, такі як наукова етика, конфіденційність інформації або використання специфічних методологій та інструментів.

Комунікація є фундаментальним процесом обміну інформацією, думками та почуттями між особами або групами. Важливим аспектом комунікації є не лише передача інформації, але і здатність правильно інтерпретувати та розуміти інформацію, що отримується. У контексті педагогічної діяльності, комунікація є основою для передачі знань, розвитку навичок, співпраці та побудови партнерських відносин між всіма учасниками навчального процесу: учителями, учнями, батьками та іншими зацікавленими сторонами. Особливо важливим стає питання комунікації в умовах дистанційного навчання, коли зв'язок між учасниками навчального процесу відбувається на дистанції, з використанням різноманітних інформаційно-комунікаційних технологій. Тут комунікація стає основою не лише для передачі знань, але і для підтримки мотивації, самоорганізації та взаємодії між учасниками навчального процесу.

У контексті дистанційного навчання, комунікація стає більш важливою, оскільки фізична віддаленість між учасниками може привести до непорозумінь, ізоляції та відчуття відчуження. Комунікація допомагає у формуванні та підтримці відносин довіри та поваги між учасниками, що є основою для успішної партнерської взаємодії. Вона дозволяє учасникам виявити та усунути проблеми, що можуть виникнути під час навчального процесу, та спільно шукати

рішення. Крім того, ефективна комунікація сприяє розвитку метакогнітивних навичок, таких як саморефлексія, критичне мислення та саморегуляція, які є важливими для успішного навчання та професійного розвитку.

Комунікація підсилює партнерську взаємодію в педагогічній діяльності в умовах дистанційного навчання на декількох рівнях.

1. Формування та підтримка відносин довіри. Ефективна комунікація допомагає встановити та підтримувати відносини довіри та поваги між учасниками навчального процесу. Це дозволяє учасникам відкрито висловлювати свої думки, обговорювати проблеми та спільно приймати рішення.

2. Координація дій: комунікація є ключовим інструментом для координації дій між учасниками. Вона дозволяє учням, учителям та іншим зацікавленим сторонам розуміти очікування один одного, обмінюватися інформацією та ресурсами, планувати та організовувати свою діяльність.

3. Розв'язання конфліктів: конфлікти є неминучою частиною будь-якого навчального процесу, але ефективна комунікація може допомогти учасникам виявити, обговорити та розв'язати їх в конструктивний спосіб.

4. Розвиток метакогнітивних навичок: комунікація сприяє розвитку метакогнітивних навичок, таких як саморефлексія, критичне мислення та саморегуляція. Ці навички є важливими для успішного навчання та професійного розвитку.

5. Підтримка мотивації та взаємодії: ефективна комунікація допомагає підтримувати мотивацію та взаємодію між учасниками, що є особливо важливим в умовах дистанційного навчання, де існує ризик відчуження ізоляції.

Таким чином, комунікація є ключовим фактором для підсилення партнерської взаємодії в педагогічній

діяльності в умовах дистанційного навчання, оскільки вона сприяє встановленню та підтримці відносин довіри, координації дій, розв'язанню конфліктів, розвитку метакогнітивних навичок та підтримці мотивації та взаємодії між учасниками.

Висновки з дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Аналіз теоретичних аспектів комунікаційного процесу дозволив визначити, що він розглядається через призму різних дисциплін, таких як педагогіка, психологія, соціологія та мовознавство. До ключових аспектів вивчення належать: розуміння ролі учасників комунікаційного процесу, засоби комунікації (мовні, невербальні, письмові), психологічні особливості комунікації в освіті. Успішний освітній процес вимагає розуміння всіх аспектів спілкування і постійної актуалізації досліджень. Дослідження специфіки партнерської взаємодії в освітньому процесі в умовах дистанційного навчання дозволило визначити її основні структурні компоненти, до яких зараховуємо: учасників, мету, ресурси, стратегію, комунікацію, взаємодію та співпрацю, оцінку. Взаємозв'язки між

цими структурними компонентами забезпечуються якісною комунікацією, яка потребує специфічної та цілеспрямованої організації. Було визначено напрями, якими комунікація забезпечує успішність реалізації партнерської взаємодії, серед них: формування та підтримка відносин довіри, координація дій, розв'язання конфліктів, розвиток метакогнітивних навичок, підтримка мотивації.

Визначені теоретичні основи розгляду комунікації, як основи партнерської взаємодії в дистанційному навчанні розкриває можливості для подальшого емпіричного дослідження впливу різних комунікаційних стратегій на неї, впливу соціального контексту на процес комунікації, впливу емоційної складової на комунікаційний процес у дистанційному навчанні, взаємодії між формальними та неформальними аспектами комунікації у педагогічному процесі дистанційного навчання.

Перспективами подальших досліджень стають визначення моделі партнерської взаємодії серед учасників освітнього процесу та практична її реалізація у закладах освіти.

Список літератури:

1. Апрелева І. Соціально-педагогічне партнерство в освіті – сутність, основні ідеї / І. Апрелева // Теорія та методика навчання та виховання. – 2021. Вип. 51. – С.7 – 17

2. Візія майбутнього освіти і науки України. – [електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/viziya> (Дата звернення: Серпень,25,2023)

3. Ворожбіт–Горбатюк В. Компетентність педагогічного партнерства як базис якості вищої педагогічної освіти / В. Ворожбіт–Горбатюк // Молодь і ринок. – 2021. – Вип. 10. – С.196

4. Єфімова О., Жицька С., Химай Н., Браєвська А. Міжкультурна комунікація в умовах глобалізаційних процесів у

розвитку сучасного світу / О. Єфімова, С. Жицька, Н. Химай, А. Браєвська. // Scientific Collection “InterConf”. – 2021. – Вип. 42. – С.343 – 348

5. Кулаковська Т. Ефективна комунікація студента та викладача – запорука успіху у навчанні / Т. Кулаковська // II Всеукраїнська науково-методична конференція Забезпечення якості вищої освіти. – Одеса. – 2020. – С. 205

6. Лисецька О. Авторитет викладача у вищій школі як основа якості освіти студентів / О. Лисецька // Актуальні проблеми науки і освіти. – 2020. – С.166 – 168

7. Петришина О. Формування мовної толерантності майбутнього педагога-словесника в умовах війни. Ціннісні орієнтири в сучасному світі:

теоретичний аналіз та практичний досвід / О. Петришина // Збірник тез IV Міжнародної науково-практичної конференції, 13–14 травня 2022 року, м. Тернопіль. ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль: Вектор. – 2022. – С.356 – 361.

8. Підбуцька Н., Книш А., Богдан Ж., Чебакова Ю. Комунікативні властивості студентів-психологів, схильних до лідерства / Н. Підбуцька, А. Книш, Ж. Богдан, Ю. Чебакова // Проблеми сучасної психології. – 2021. – №3. – С.48 – 57

9. Романовський О. Фактори розвитку та напрями вдосконалення дистанційної форми навчання в системі вищої освіти України / О. Г. Романовський [та ін.] // Інформаційні технології і засоби навчання : електрон. наук. фахове вид. – 2019. – № 6. – Т. 74. – [електронний ресурс]. – С.20 – 42

10. Скрипник Т., Мартинчук О., Супрун Г., Криваковська Р. Особливості партнерства між фахівцями закладу освіти та батьками дитини з особливими освітніми потребами / Т. Скрипник, О. Мартинчук, Г. Супрун, Р. Криваковська // Наукові перспективи. – 2022. – №6 (24). – С.514 – 526

11. Товканець Г., Лендел Л. Просодичні особливості соціопедагогічної комунікації / Г. Товканець, Л. Лендел // Вісник Національного університету Чернігівський колегіум імені Т. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – 2019. – №1. – С.229 – 232

12. Толочко С. Цифрова компетентність педагогів в умовах цифровізації закладів освіти та дистанційного навчання / С. Толочко // Вісник Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т. Шевченка. Серія: “Педагогічні науки”. – 2021. – № 13(169). – С.28 – 35

13. Pidbutska, N., Demidova, Y., Knysh, A. (2021), “Gender aspects of empathy in online learning of adolescents”, *Journal of Education Culture and Society*, no. 12(1), pp. 314–321

14. Fichten, C., Olenik-Shemesh, D., Asuncion, J., Jorgensen, M., Colwell, C.

(2020), “Higher education, information and communication technologies and students with disabilities: An overview of the current situation”, *Improving accessible digital practices in higher education*. pp. 21 – 44

References:

1. Aprileva, I. (2021), “Social-pedagogical partnership in illuminating the day, basic ideas”, *Theory and methods of training and development*, is. 51, pp. 7 – 17

2. Vision of future development and science of Ukraine. available at: <https://mon.gov.ua/ua/viziya> (Date of application: August,25,2023)

3. Vorozhbit-Gorbatyuk, V. (2021), “Competence of pedagogical partnership as a basis for the quality of higher pedagogical education”, *Juveniles and market*, is. 10. p. 196

4. Efimova, O., Zhitska, S., Himai, N., Braevska, A. (2021). “Intercultural communication in the minds of globalization processes in the development of the modern world”, *Scientific Collection “InterConf”*, is. 42, pp. 343 – 348

5. Kulakovska, T. (2020), “Effective communication between the student and the teacher is the key to success in learning”, *2nd All-Ukrainian Scientific and Methodological Conference Ensuring the Quality of Higher Education*. Odesa, p. 205.

6. Lysetska, O. (2020), “The authority of the teacher in higher education as the basis of the quality of student education”, *Editorial Board*, p. 166.

7. Petrishina, O. (2020), “Formation of language tolerance of the future teacher-linguist in the conditions of war”, *IV International scientific-practical conference*. Ternopil: Vector, pp. 356 – 361

8. Podbutska, N., Knysh, A., Bohdan, J., Chebakova Y. (2020), “Communicative properties of psychology students inclined to leadership”, *Problems of Modern Psychology*. no. 3, pp. 48 – 57

9. Romanovskyi, O. [et all.] (2019), “Factors of development and directions of

improvement of distance learning in the system of higher education of Ukraine” – [electronic resource]. Information technologies and means of education: electronic scientific professional edition. no. 6. vol. 74, pp. 20 – 42

10. Skrypnyk, T., Martynchuk, O., Suprun, H., Kryvakovska, R. (2022), “Features of partnership between specialists of educational institutions and parents of a child with special educational needs”, Scientific Perspectives. no. 6(24), pp. 514 – 526

11. Tovkanets, G., Lendel, L. (2019), “Prosodic features of socio-pedagogical communication”, Bulletin of the National University Chernigiv Collegium named after TG Shevchenko. Series: Pedagogical Sciences, (1), pp. 229 – 232.

12. Tolochko, S. (2021), “Digital competence of teachers in the context of digitalisation of educational institutions and distance learning”, Bulletin of the National University “Chernihiv Collegium” named after T. Shevchenko”. no. 13(169), pp. 28 – 35.

13. Pidbutska, N., Knysh, A., Bogdan, Zh., Chebakova, Yu. (2021), “Communication power of students-psychologists, who are up to leadership”, Problems of modern psychology, 3, pp. 48–57

14. Fichten, C., Olenik-Shemesh, D., Asuncion, J., Jorgensen, M., Colwell, C. (2020), “Higher education, information and communication technologies and students with disabilities: An overview of the current situation”, Improving accessible digital practices in higher education, pp. 21 – 44.

Стаття надійшла до редколегії 18.11.2023